

dr Žarko Bulajić: „UVOD U POLITIČKU EKONOMIJU“

(„Savremena administracija“ — Beograd 1962, str. 162)

Specifičnost uslova, karakter i priroda izgradnje socijalizma traži od članova društvene zajednice određeno poznavanje osnovnih zakonomernosti društvenog razvitka. Otuda je u našoj zemlji, počev od oslobođenja, izučavanje političke ekonomije postalo potreba našeg svakodnevnog života. Skoro i nema školske i prosvetne institucije (srednje, više i visoke) u kojoj se ne predaje politička ekonomija u različitom obimu i na različitom nivou, zavisno od stepena i stručnog i obrazovnog nivoa institucije. S obzirom na sveobuhvatnost sistema školovanja i obrazovanja sa sigurnošću se može konstatovati da je većina ljudi upoznata, manje ili više, sa sadržinom političke ekonomije, bilo preko predavanja ili preko literature.

Takva situacija je nametnula zahtev pisanja udžbenika iz političke ekonomije. Javili su se mnogobrojni autori sa svojim udžbenicima, skriptama, brošurama, repetitorijumima itd. Toliko ima tih izdanja da ih je prosto nemoguće nabrojati, jer gotovo svaka škola, ili najblaže rečeno svaka druga škola (srednja, viša i visoka) ima svoj udžbenik ili skripta iz političke ekonomije. Sve te publikacije po svom programu i sadržini u najvećem broju slučajeva liče jedna na drugu. Pojava novog udžbenika, ili skripata političke ekonomije u suštini nije značila nikakvu novost u svakom pogledu, sa izuzetkom nekih malobrojnih publikacija.

Ne može se reći da pri tome Marksova dela nisu korišćena, ali se može istaći da ona nisu korišćena neposredno, bar što se tiče pisanja skripata, već posredno korišćenjem materijala iz neke već postojeće interpretacije. Ne može se zato tvrditi da nema grešaka. Ono što je najteže i najgore to je da su Marksove kategorije tumačene dogmatski, nisu aktuelizirane, nisu povezivane sa problemima uslova u kojima živimo. Izlagane su verbalistički u tolikoj meri kao da nemaju nikakve veze sa stvarnim procesom kretanja ljudskog društva, bar na današnjem stepenu njegovog razvitka. Razume se, da takav način izučavanja političke ekonomije ne može u dovoljnoj meri da formira shvatanja kod slušalaca da Marksovu misao prihvate kao rukovodstvo za akciju, u jugoslovenskim uslovima kao rukovodstvo za izgradnju socijalizma i borbe protiv svih negativnih pojava. Skoro i nema udžbenika u kome je Marksova misao tumačena uz povezivanje i argumentaciju sa savremenom sadržinom društvenog razvitka, a posebno sa sadržinom našeg, jugoslovenskog kretanja. Posebna kritika na program i sadržinu naših udžbenika političke ekonomije je u tome što nema pokušaja da se uklade zadaci na davanje znanja za stručnu delatnost u privrednom životu i znanja o zakonima razvitka društva, o društvenoj strani proizvodnje.

Prema oceni mnogih ekonomista Marksova analiza je pre svega kvalitativna — njen predmet proučavanja su odnosi proizvodnje, društvena strana proizvodnje. Marks na jednom mestu kaže da je zadatak političke ekonomije „da razotkrije zakone ekonomskog kretanja modernog društva“ (Kapital, I tom, str. 19, 1958). Polazeći od toga Marks pruža duboko naučnu kritičku analizu kapitalizma, ukazujući na nužnost njegove istorijske prolaznosti, njegovog nestajanja, i razvoj više društveno ekonomske formacije. Prema tome, osnovni cilj Marksove političke ekonomije jeste analiza zakona razvitka ljudskog društva. On je dao takav teorijski sistem koji je ukazao proletarijatu kao eksploatisanoj klasi na put, način i sredstva borbe protiv eksploatatora, na put rušenja kapitalizma i stvaranja socijalističkog društvenog sistema. Marks, međutim, u svom radu nije postavio sebi zadatak da stvori, formira stručnjake ekonomiste koji će izučavanjem političke ekonomije dobiti određena stručno-ekonomska znanja potrebna za rukovođenje privrednim poslovima. U Marksovo doba to i nije moglo da dobije primat u političkoj ekonomiji, jer su klasni odnosi i rušenje kapitalizma predstavljali daleko značajniji društveno-ekonomski i istorijski zadatak, čemu je Marks podredio svoja dela.

Međutim, u zemlji u kojoj je likvidiran kapitalizam i koja izgrađuje socijalističke odnose proizvodnje potrebna je politička ekonomija sa takvim nastavnim programom koji će predstavljati jedinstvo dva zadatka, koji će imati dva osnovna cilja: 1) kritičku analizu zakona razvitka svih društveno-ekonomskih formacija, analizu zakona koji vladaju proizvodnjom, raspodelom, razmenom i potrošnjom (metodološko postavljanje ove materije može biti različito), i 2) pružanje stručno-ekonomskih znanja za organizaciju i ekonomiju na svim nivoima samoupravljanja. Ovde se pre svega misli na pružanje elementarnih, osnovnih kategorija, pojmova i zakonitosti čije poznavanje je neophodno za uspešnu društvenu realizaciju uloženog ljudskog rada na izgradnji socijalizma, na razvoj proizvodnih snaga i socijalističkih odnosa proizvodnje. Činjenica je da brz, a pre svega normalan razvoj socijalističkog načina proizvodnje ne može biti obezbeđen bez stručno obrazovanih kadrova i stručno ekonomskog obrazovanja samih neposrednih proizvođača. Pravo neposrednih proizvođača i svih radnih ljudi da putem organa radničkog i društvenog samoupravljanja na svim nivoima učestvuju u donošenju odluka društvenog, ekonomskog, tehničkog i drugog karaktera stvara obavezu poznavanja osnovnih zakonitosti društvenog razvitka i obavezu posedovanja elementarnih stručnih znanja ekonomskog karaktera.

Time se objašnjava zahtev za izučavanjem političke ekonomije u školama svih vrsta i nivoa, i to političke ekonomije sa takvim nastavnim programom koji će objediniti pomenuta dva osnovna zadatka o čijoj međusobnoj proporciji se može posebno govoriti.

Svi navedeni nedostaci kao da su poslužili autoru „Uvoda u političku ekonomiju“, dr Žarku Bulajiću da svoj udžbenik postavi na jednu kvalitativno novu osnovu. Čitajući ovu knjigu dolazi se do zaključka da autor želi da slušaocima koji pristupaju izučavanju političke ekonomije još na samom početku istakne i poveže dva osnovna zadatka ove nauke, postavljajući za svoj predmet istraživanja faktore od kojih zavisi obim i struktura društvenog bogatstva i nacionalnog dohotka. S te tačke gledišta knjiga „Uvod u političku ekonomiju“ od dr Žarka Bulajića predstavlja jedan vrlo ozbiljan doprinos literaturi političke ekonomije i jedno prijatno osveženje u pogledu stila

pisanja koji je vrlo koncizan, razumljiv i naučno dokumentovan, kao i u pogledu kategorija koje se tumače.

Autor je ovu knjigu napisao u osam glava, dajući pri tome odgovarajući prostor svakoj glavi prema značaju kategorija koje se u njima tumače.

U glavi I autor izlaže u kraćim crtama opšti pregled razvitka političke ekonomije. Najpre objašnjava etimološko poreklo naziva „politička ekonomija“, ističući da „politička ekonomija simbolizuje takav sistem privrednog života u kome značajnu ulogu igraju tržište, novac, cena, ponuda, tražnja, odnos između pojedinih privrednih grana, država i drugo“. Danas se naziv „politička ekonomija“ upotrebljava u Francuskoj i zemljama francuskog jezičkog područja i utiča i u socijalističkim zemljama, dok se u anglosaksonskim zemljama pod njihovim uticajem upotrebljava naziv „ekonomika“. U ovoj glavi autor dalje izlaže, istorijski posmatrano, sve škole i pravce ekonomske misli ističući osnovni predmet i metod njihovog proučavanja, najvažnije autore, njihov doprinos ekonomskoj misli, kao i njihove nedostatke. Ovim izlaganjem obuhvaćeni su: merkantilisti, fiziokrati, klasična ekonomija, socijalisti utopisti, Karl Marks i Fridrih Engels, vulgarna ekonomija, nemačka istorijska škola, marginalna ekonomija, američka institucionalistička škola, ekonomija blagostanja, kenzijanska ekonomija, savremena građanska ekonomska teorija. Pozitivna strana ove glave je u tome što autor pruža jednu opštu sliku, pregled i uvid u kretanje i razvoj ekonomske misli što stvara određenu predstavu o političkoj ekonomiji kao nauci. Ovo je neobično potrebno i značajno za one koji počinju izučavanje političke ekonomije.

U glavi II autor objašnjava predmet političke ekonomije i kaže da se „predmet političke ekonomije upravo i sastoji u proučavanju proizvodnje, raspodele, razmene i potrošnje, kojim se u krajnjoj liniji, i iscrpljuju sve ekonomske pojave“. Interesantno je mišljenje autora o mestu političke ekonomije u sistemu ostalih društvenih nauka. Prema njemu „teško se može opravdati mišljenje po kome je politička ekonomija bazična, odnosno centralna društvena nauka. Princip primarnosti ove ili one nauke je uopšte vrlo teško usvojiv“. Zato autor kaže: „Politička ekonomija je pre svega opšta ekonomska nauka, dok su sve ostale posebne ekonomske nauke“. Da bi potvrdio svoj stav o predmetu političke ekonomije autor na kraju ove glave zaključuje „da politička ekonomija ima za predmet istraživanja ekonomsku celinu (reprodukcioni proces: proizvodnju, raspodelu, razmenu i potrošnju), a ne pojedine delove te celine. Ona istražuje zakone koji vladaju tom celinom i koji određuju njen razvitak. Njen predmet izučavanja su: strukturalni sklop ekonomske celine i funkcionalni i kauzalni odnosi između pojedinih delova te celine. Pojedine delove te celine ona, prema tome, proučava samo u odnosu prema ostalim delovima i samo u sklopu te celine“. Ova glava se izlaže ovim redom: politička ekonomija kao društvena nauka, politička ekonomija kao opšta ekonomska nauka i politička ekonomija kao istorijska nauka.

U glavi III pod naslovom „proizvodnja, raspodela, razmena i potrošnja — jedinstven proces društvene reprodukcije“, autor određuje „osnovnu sadržinu i najelementarnije karakteristike proizvodnje, raspodele, razmene i potrošnje, kao i njihovu uzajamnu povezanost, ne ulazeći, ovom prilikom, u analizu njihovih istorijskih oblika“. Takvim objašnjenjem navedenih kategorija autor želi da pruži, po njegovim rečima, „jasniju i sigurniju predstavu o predmetu političke ekonomije“. Već u ovoj glavi autor počinje da argumentiše i ilustruje svoja izlaganja pojavama, podacima iz nama savremenog života.

Autor izlaže kategorije sledećim redom: proizvodnja, raspodela, razmena, potrošnja i na kraju daje analizu relativne samostalnosti pojedinih momenata društvene reprodukcije ističući pri tome primat neposrednog procesa proizvodnje.

Glava IV — „Privredna struktura i privredne aktivnosti“ — izlaže se ovim redom: industrija, poljoprivreda, šumarstvo, saobraćaj, građevinarstvo, zanatstvo, trgovina, ugostiteljstvo, turizam i bankarstvo. Ovakva klasifikacija je manje više usvojena i u našoj statističkoj metodologiji i službi. Svaka od ovih deset oblasti se dalje deli na grane, grane na vrste, vrste na podvrste itd. Takva strukturalna raščlanjenost i izdiferenciranost je, prema autoru, jedna od bitnih odlika savremene privredne strukture. U ovoj glavi autor objašnjava pojam, podelu, značaj i međusobni odnos privrednih oblasti, ukazujući na njihovu organsku povezanost. Pri tome, on za argumentaciju svojih stavova i zaključaka navodi izvesne podatke iz savremene privrede, što je svakako vrlo pozitivno za izučavanje ove materije. Bilo bi možda dobro da se ova glava poveže sa objašnjenjem društvene podele rada, kako bi se još više istakla veza koja postoji između neposrednog, konkretnog privrednog života i teorijskih konstrukcija kao misaonih odraza prakse.

U glavi V pod naslovom „determinante privredne aktivnosti“, autor nabraja i objašnjava: stanovništvo, društveno bogatstvo i prirodno bogatstvo, kao glavne faktore koji determinišu ukupnu privrednu strukturu i tempo privrednog razvitka u celini. Ovu glavu autor izlaže u tri poglavlja: 1) stanovništvo, 2) društveno bogatstvo, i 3) prirodno bogatstvo.

U prvom poglavlju u kome obrađuje stanovništvo, autor analizira uticaj nekih komponenti stanovništva na privredni razvoj. U te komponente on navodi sledeće: apsolutna veličina stanovništva i stopa njegovog porasta, struktura stanovništva po polu, starosna struktura stanovništva, aktivno i izdržavano stanovništvo, proizvodno i neproizvodno stanovništvo, profesionalna struktura stanovništva, i raspoloživi fond radne snage i privredni razvoj. Autor ovom analizom ukazuje na ekonomske konsekvence pojedinih komponenti, ilustrujući svaki zaključak i svaku postavku odgovarajućim podacima iz prakse savremenog života — života naše zemlje i života drugih zemalja. O svim navedenim komponentama stanovništva autor govori kao o vrlo značajnim determinantama društvene reprodukcije. Privlače pažnju njegova zapažanja o perspektivi razvitka materijalnih proizvodnih snaga sa stanovišta mogućnosti koje pruža stanovništvo po svom obimu i svojoj strukturi.

U drugom poglavlju koje nosi naslov „društveno bogatstvo“, autor obrađuje: pojam društvenog bogatstva, podelu društvenog bogatstva i društveno bogatstvo Jugoslavije. Govoreći o pojmu društvenog bogatstva autor ističe da je određivanje ovog pojma dosta sporno u ekonomskoj literaturi. Neki ekonomisti pojam društvenog bogatstva izjednačuju s prirodnim bogatstvom, ne prave razliku između jednog i drugog bogatstva. Drugi ekonomisti pojam društvenog bogatstva sužavaju samo na trajna materijalna dobra, bez obzira na njihovu namenu. Ova shvatanja su po autoru vrlo neprecizni i zato po njemu „društveno bogatstvo sačinjava sva dobra koja su proizvedena ljudskim radom, bez obzira da li su proizvodna ili potrošna dobra, tj. bez obzira kakva je njihova stvarna namena... Bitno je samo da su sva ta dobra proizvodi ljudskog rada, a ne data gotova od prirode“. Prema svojoj sadržini i prirodi društveno bogatstvo autor deli na materijalno i duhovno. A prema svojoj nameni društveno bogatstvo se deli na: fondove proizvodnje, fondove

potrošnje i rezervne fondove. Društveno bogatstvo je po njemu istorijska kategorija koja se vrlo brzo menja, dinamična je po svom obimu i strukturi. Naročito socijalistički sistem proizvodnje i metodi socijalističke akumulacije u značajnoj meri povećavaju društveno bogatstvo, a pre svega proizvodne fondove. Na kraju ovog poglavlja autor navodi veličinu i strukturu proizvedenog društvenog bogatstva naše zemlje prema proceni dr Vinskog, a prema cenama iz 1953. godine po pojedinim privrednim oblastima i ostalim društvenim oblastima.

U trećem poglavlju: „Prirodno bogatstvo“ autor obrađuje pojam prirodnog bogatstva, podelu prirodnog bogatstva, značaj prirodnog bogatstva i prirodnog bogatstva Jugoslavije. U prirodno bogatstvo ubraja predmete svih vrsta koji se nalaze gotovi u prirodi, a za čiji nastanak se ima zahvaliti samoj prirodi i zakonima njenog razvitka. Prirodno bogatstvo deli na prirodno bogatstvo od koga se proizvode životne namirnice i prirodno bogatstvo koje služi za proizvodnju sredstava za rad. Prirodno bogatstvo se dalje može podeliti na biološko i mineralno. Autor smatra da je prirodno bogatstvo od velikog značaja, jer ono može uticati, a najčešće određuje vrstu i karakter proizvodnje. Prirodno bogatstvo jeste ustvari potencijalno bogatstvo koje se pod dejstvom društva pretvara u društveno bogatstvo. Na kraju autor podacima pokazuje veličinu i strukturu prirodnog bogatstva Jugoslavije, za koje kaže da je ogromno i raznovrsno.

U glavi VI obrađuju se faktori proizvodnje u tri poglavlja: 1) rad kao prvi faktor proizvodnje, 2) sredstva za rad kao drugi faktor proizvodnje i 3) predmet rada kao treći faktor proizvodnje.

U prvom poglavlju ove glave autor objašnjava nekoliko društveno-ekonomskih kategorija važnih za izučavanje političke ekonomije i za razumevanje osnovnih zakonomernosti razvitka ljudskog društva. Najpre definiše opšti pojam rada, ističući pri tome razliku između čovekovog rada i rada životinja, a posebno objašnjava ulogu i značaj rada za nastanak ljudskog društva. Zatim analizira osnovne karakteristike proizvodnog i neproizvodnog rada. Smatra da je Adam Smit dao najadekvatniji pojam proizvodnog rada; ali da taj pojam odgovara određenim istorijskim uslovima, određenom stepenu razvitka materijalne proizvodnje, tzv. prostom procesu rada u kome je proizvod od početka do kraja rezultat rada jednog radnika. Međutim, sa stanovišta kombinovanog procesa rada pojam proizvodnog rada postaje širi. „Proizvodan rad je, kaže autor, ukupan rad koji se troši u sferi materijalne proizvodnje kao određene ljudske delatnosti čiji je cilj, svrha i rezultat proizvodnje upotrebnih vrednosti za zadovoljenje potreba ljudi. To faktički znači da u proizvodan rad ubrajamo i sam umni rad koji se upotrebljava u materijalnoj proizvodnji...“ Autor kritikuje neka zastarela shvatanja prema kojima se pojam proizvodnog rada ograničava samo na manuelni rad, i shvatanja koja proširuju pojam proizvodnog rada izvan sfere materijalne proizvodnje.

Zatim, autor objašnjava produktivnost i intenzivnost rada i faktore od kojih zavise. U analizi ovih kategorija navode se nekoliko vrlo interesantnih podataka o kretanju produktivnosti rada u našoj zemlji i inostranstvu.

U delu u kome se govori o podeli rada autor proširuje analizu rada time što posmatra vrste rada kao rezultat istorijskog razvitka, „rad koji je izdiferenciran na mnoštvo različitih, specijalizovanih i međusobno usko povezanih i uzajamno zavisnih radova“. U ovom delu se najpre definiše društvena podela rada, zatim se objašnjava prirodna podela rada, tri velike društvene podela rada,

osnovne kategorije društvene podele rada: opšta, posebna i pojedinačna podela rada, teritorijalna podela rada, i značaj i posledice podele rada. I u objašnjavanju ovih kategorija, gde god je to moguće, autor navodi podatke iz društveno-ekonomskog života kojim ih ilustruje i dokazuje.

Pod naslovom „kooperativan rad“ autor analizira rad kao pojedinačan rad i kao zajednički, kooperativan rad. Ovde se govori o prednosti kooperacije nad pojedinačnim radom, zatim, o nužnosti kooperacije i na kraju se objašnjava prosta i složena kooperacija, i manufaktura kao istorijski oblik složene kooperacije. I ove kategorije su ilustrovane podacima.

U daljoj analizi za predmet proučavanja se uzima potreban rad i višak rada. Autor, najpre objašnjava potrebe, njihov obim i strukturu i faktor od kojih zavise, pa tek onda prelazi na objašnjenje potrebnog rada i viška rada, posebno razmatra višak rada kao bazu celokupnog razvitka i na kraju objašnjava istorijske oblike viška rada. Smatra da „u socijalističkom sistemu proizvodnje višak rada postaje društveni fond, kojim upravljaju, koga raspodeljuju i o kome odlučuju oni i koji ga proizvode, tj. sami neposredni proizvođači“.

Zakon srazmerne podele ukupnog društvenog rada jeste poslednji deo analize o radu u kome se ističe da u ukupnoj društvenoj proizvodnji u kojoj se proizvode razne vrste proizvoda postoje određeni srazmerni odnosi po kojima je izvršena raspodela ukupnog društvenog rada. Ostvarenje ovog zakona zavisi od stepena razvitka proizvodnih snaga i karaktera odnosa proizvodnje, zato je ono različito u kapitalizmu i socijalizmu.

U drugom poglavlju ove glave autor analizira sredstva za rad kao drugi faktor proizvodnje. Ovde se najpre određuje opšti pojam sredstava za rad, dele se sredstva za rad na sredstva za rad u užem smislu i sredstva za rad u širem smislu. Zatim se govori o razvitku sredstava za rad: o alatima, pronalasku mašine i industrijskoj revoluciji, o tri dela mašine, o prostoj i složenoj kooperaciji mašine, o posledicama primene mašine u proizvodnji i o automatizaciji. Ovaj deo je potkrepljen vrlo interesantnim primerima, podacima iz savremenog razvitka materijalnih proizvodnih snaga, što u velikoj meri aktualizira, osavremenjava izloženu materiju.

Govoreći o ulozi sredstava za rad u ekonomskom i društvenom razvitku autor ističe da „odlučujuća uloga u proizvodnji i njenom razvitku pripada sredstvima za rad“. Od stepena razvitka sredstava za rad ne zavisi samo način proizvodnje već i karakter društvenih odnosa. Kao posebne teme u ovom delu autor obrađuje: tehnički napredak i privredni razvoj, i tehnički progres i produktivnost rada.

U trećem poglavlju daje se analiza predmeta rada. Objasnjava se pojam predmeta rada i izlažu okolnosti pod kojima će pojedini elementi prirode postati predmeti rada. Posebno se govori o podeli predmeta rada, zatim, objašnjava zemlja kao opšti predmet rada i na kraju predmet rada kao pasivan faktor proizvodnje. Mada je predmetu rada kao elementu proizvodnje posvećeno srazmerno najmanje prostora ipak autor na kraju zaključuje da se ne može iako je predmet rada „po svojoj prirodi pasivan i relativno nepromenljiv element, ni u kom slučaju, sa stanovišta obavljanja proizvodnje, podrediti ostalim faktorima“.

Sedma glava je posvećena analizi proizvodnih snaga i odnosa proizvodnje. Autor objašnjava pojam proizvodnih snaga, podelu proizvodnih snaga na lične proizvodne snage i materijalne proizvodne snage. Zatim se objašnjavaju odnosi proizvodnje i na kraju uzajamna povezanost i uzajamna uslovljenost proizvodnih

snaga i odnosa proizvodnje. Smatra da „dominantna uloga i primarno mesto pripada ekonomskoj bazi. Nad njom se uzdiže i njoj odgovara celokupna društvena nadgradnja“, ali dodaje „da ekonomska baza nije isključivi odredbenik vrlo složene društvene nadgradnje“. Ustvari „jedinstvo proizvodnih snaga i odnosa proizvodnje je, kao i svako drugo dijalektičko jedinstvo, jedinstvo suprotnosti“. Svoja objašnjenja odnosa proizvodnih snaga i odnosa proizvodnje autor potkrepljuje citatom iz Predgovora u Prilogu kritici političke ekonomije Karla Marksa.

U poslednjoj, osmoj glavi autor govori o kombinaciji faktora proizvodnje. Polazi od toga da se faktori proizvodnje nalaze u jednom određenom jedinstvu u kome su uzajamno povezani, autor objašnjava komplementarnost faktora proizvodnje, supstituciju faktora proizvodnje, mobilnost faktora proizvodnje i na kraju govori o optimalnoj kombinaciji faktora proizvodnje. Prvi put je da se u jednom udžbeniku političke ekonomije u našoj zemlji na tako eksplicitan način govori o navedenim problemima, i to vrlo razumljivo, i teorijski i praktički shvatljivo.

Udžbenik je pisan na osnovu domaće i strane literature. Cilj je autora da pokaže i izloži osnovne zakonitosti ljudskog društva u formi uvoda u jednu naučnu disciplinu – uvoda u političku ekonomiju. Možemo reći da je taj cilj u potpunosti ispunjen. Zato nam ostaje da ovu knjigu preporučimo svima onima koji počinju izučavanje političke ekonomije. Ovaj udžbenik će im pružiti široke mogućnosti da se na samom početku upoznaju s najvažnijim pojmovima i kategorijama političke ekonomije i to na vrlo jasan i aktuelan način, što predstavlja posebno zadovoljstvo za čitanje ove publikacije. Vrlo su uspela tumačenja i interpretacije u celoj knjizi, jer autor na vrlo prihvatljiv način povezuje mnoge kategorije formulisane apstraktno sa konkretnim životom, što opravdava konstataciju da je ovaj udžbenik vrlo aktuelan.

Dragoljub STOJILJKOVIĆ,
asistent Pravno-ekonomskog fakulteta
u Nišu